

2025-09-18

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Joakim Lindström
072-601 16 15
Joakim.Lindstrom@tco.se

TCO:s yttrande över Arbetslivskriminalitet - upplägg - verktyg och åtgärder - fortsatt arbete (SOU 2025:25)

A2025/00273

Tjänstemännens centralorganisation (TCO) har fått tillfälle att yttra sig över Delegationen mot arbetslivskriminalitets slutbetänkande *Arbetslivskriminalitet – upplägg – verktyg och åtgärder – fortsatt arbete* (SOU 2025:25) och lämnar härmed vårt yttrande.

Sammanfattning

TCO tillstyrker flera av delegationens förslag som bör bidra till att stärka arbetstagarna och den svenska arbetsmarknadsmodellen. Det gäller flera förslag som träffar de som utnyttjar arbetstagare och bistår de som utsatts för olika former av utnyttjande på arbetsmarknaden:

- Att en ny lag som ger en stärkt rätt till lön ska genomföras.
- Att den arbetsgivare som har tillämpat villkor som har lett till att en arbetstagare förlorar sitt arbetstillstånd eller inte får ett förlängt arbetstillstånd, ska betala en sanktionsavgift.
- Att sanktionsavgiften för överträdelser av bestämmelserna i utstationeringsförordningen höjs, differentieras och indexeras.
- Flera förslag som innebär att irreguljära migranter får bättre förutsättningar att anmäla missförhållanden.

TCO avstyrker däremot förslaget att Diskrimineringsombudsmannen ska få föra talan för en enskild arbetstagare som inte har rätt att vistas i Sverige.

TCO:s övergripande synpunkter

För TCO är den svenska arbetsmarknadsmodellen med hög organisationsgrad, hög kollektivavtalstäckning och många förtroendevalda ett nödvändigt grundvaccin och det främsta verktyget för att bekämpa arbetslivskriminaliteten. Därför blir åtgärder för att öka kollektivavtalens täckningsgrad och främja facklig anslutning och organisering särskilt viktiga. Med starka fackföreningar ges de bästa förutsättningarna för kontroll av löner och villkor och framför allt för möjligheterna för alla arbetstagare att hävda dem.

Även om den svenska arbetsmarknaden på många sätt är väl reglerad och väl fungerande finns det utmaningar, till exempel att det finns allt för stora grupper av arbetstagare som inte är medlemmar i ett fackförbund eller inte skyddas av ett kollektivavtal. Ofta handlar det om de allra mest utsatta på den svenska arbetsmarknaden.

På ett övergripande nivå delar TCO delegationens bedömning att arbetet mot arbetslivskriminalitet kräver en kraftsamling från stora delar av samhället och att det kräver långsiktighet, resurser, samverkan mellan alla relevanta och berörda aktörer inklusive arbetsmarknadens parter samt kunskapshöjande insatser och informationsspridning. En rad regelverk behöver ses över för att stärka skyddet av arbetstagare, särskilt de som är allra mest utsatta, samt flytta fokus mot de personer och företag som utnyttjar arbetskraft i kriminella upplägg träffas av sanktion och påföljder, att utsatta människor får kompensation och att de inte ska drabbas av repressalier eller helt enkelt utvisas ur landet – vilket tyvärr förekommer eftersom det ofta handlar om utlänningar som ibland saknar arbetstillstånd och ibland har ett arbetstillstånd men utvisas om de förlorar sitt arbete. Staten har naturligtvis ansvaret för att utreda och beivra brottslighet och ett övergripande ansvar att skydda människor från hot och våld. Fackförbunden varken kan eller har till uppgift att hantera brottslighet men samhället, fackförbunden och arbetsgivarna har ett gemensamt intresse av att arbetsmarknaden fungera väl och att arbetstagare inte utnyttjas och att konkurrensen är sund.

TCO tillstyrker flertalet av delegationens förslag i det aktuella slutbetänkandet som bör underlätta för utsatta arbetstagare att hävda sina rättigheter. Framför allt uppmärksammar vi de förslag som vi tror underlättar för fackförbunden att bistå sina medlemmar och nå de som ännu inte är medlemmar för att skapa bättre möjligheter för fackförbunden att motverka arbetslivskriminalitet.

I detta yttrande kommenterar och uppmärksammar vi de bedömningar och förslag som vi uppfattar riskerar att försvåra fackförbundens möjligheter att företräda sina medlemmar vilket kan få stora konsekvenser för tryggheten och stabiliteten på arbetsmarknaden. I sammanhanget kan det vara lämpligt att inte överdriva möjligheterna med att kriminalisera olika förfaranden på arbetsmarknaden och styra fler områden genom myndigheterna. Parterna på arbetsmarknaden arbetar många gånger tillsammans utifrån etablerade metoder och den gemensamma ambitionen att lösa tvister och hitta lösningar. En annan viktig fördel med den svenska partsmodellen är att den är snabbfotad och att fackförbunden utan större dröjsmål kan bistå sina medlemmar. Förslag som stärker och underlättar parternas arbete och

fackförbundens möjligheter att organisera utsatta arbetstagare är därför välkomna.

TCO vill även påminna om arbetsmiljöfrågornas betydelse i sammanhanget. LO, TCO och Saco har gemensamt fört fram flera förslag på angränsande områden. De är i huvudsak:

- Inför en ny bestämmelse om allas rätt till ett arbetsliv fritt från våld och trakasserier i arbetsmiljölagen.
- Klarlägg och förtydliga arbetsgivarens ansvar i diskriminerings- och arbetsmiljölagstiftningen när det gäller tredje part för att underlätta det förebyggande arbetet på arbetsplatserna.
- Förstärk det straffrättsliga skyddet för den som blir utsatt för hat, hot och våld i sitt arbete.

TCO:s synpunkter på enskilda bedömningar och förslag

6.2 Kontroller, samverkan, informationsutbyte, styrning och uppföljning är avgörande

Bättre statistik, uppföljning och utvärdering

TCO delar de flesta av delegationens bedömningar i avsnittet 6.2 men vill särskilt uppmärksamma det delegationen skriver om utstationeringsregistret som skulle kunna vara en viktig kunskapskälla för bland annat arbetsmarknadens parter men att uppgifterna i registret och statistiken inte håller tillräckligt hög kvalitet. TCO anser därför att det är mycket viktigt att kvaliteten på statistiken i utstationeringsregistret förbättras.

6.4.2 Allmänt om den svenska arbetsmarknadsmodellen

TCO delar delegationens bedömning att det finns skäl att överväga åtgärder som kan stärka den svenska arbetsmarknadsmodellen, för att till exempel motverka att arbetstagare utnyttjas och konkurrensen snedvrids. För TCO är viktiga åtgärder som stärker den svenska partsmodellen att nå utländska- och i bredare bemärkelse utsatta arbetstagare med information om fackförbunden och den svenska partsmodellen, bättre möjligheter för individen och fackförbunden att hävda arbetstagares rättigheter, samt en översyn av konstruktionen av viktiga regelverk för att försvåra för oseriösa aktörer att nyttja statsstöd och subventioner samt använda företag som brottsverktyg.

6.4.3 Det straffrättsliga skyddet mot arbetskraftsexploatering bör ses över

TCO delar delegationens bedömning att det straffrättsliga skyddet mot arbetskraftsexploatering bör ses över och att det bör ske inom ett

bredare famntag om bestämmelserna för om människohandel och människoexploatering.

TCO beklagar att delegationen inte har haft möjlighet, tid eller resurser att göra den bredare översyn som hade krävts för att lämna förslag på reviderade eller nya bestämmelser mot arbetskraftsexploatering. TCO:s uppfattning är att det är mycket angeläget att ett bättre fungerande straffrättsligt skydd kommer på plats för att samhället på ett bättre sätt ska kunna motverka arbetskraftsexploatering.

6.4.4 En reglering om lönestöld enligt norsk modell?

TCO delar delegationens bedömning att det inte är lämpligt att införa straffbestämmelser om lönestöld enligt norsk modell.

TCO:s uppfattning är att sådana bestämmelser inte är förenliga med den svenska arbetsmarknadsmodellen, samt att utsikterna för att de skulle vara effektiva är små, både utifrån den omfattande utredning i enskilda ärenden sådana bestämmelser skulle innebära, samt de norska erfarenheterna med få åtal och fällande domar.

6.4.5 Förbud mot återbetalning av lön i vissa fall?

Delegationen lämnar inget förslag om förbud mot återbetalning av lön på det sätt som delegationen beskriver i betänkandet. TCO kan konstatera att frågan är komplex och lämnar i avsaknad av ett förslag några allmänna synpunkter.

För TCO är det centralt att en eventuell fortsatt utredning eller ett hypotetiskt förslag på området, inte på något sätt får innebära några begränsningar av fackförbundens möjligheter att företräda sina medlemmar. TCO anser även – precis som delegationen – att en eventuell utredning av frågan bör ta sikte på upplägg där arbetsgivaren på ett oacceptabelt sätt berikar sig på arbetstagarens kostnad och där det är arbetsgivaren som ska kunna straffas. Om regeringen vill tillsätta en ny utredning för att utreda frågan så utgår TCO från att en sådan utredning genomförs i nära samarbete med arbetsmarknadens parter.

6.4.6 Frågor kopplade till utstationerade arbetstagares villkor

TCO delar delegationens bedömning att det finns anledning att stärka skyddet för utstationerade arbetstagares villkor och att frågan kräver ytterligare utredning.

TCO anser att delegationen i sina resonemang om kollektivavtalsbrott och rätt till villkor i kollektivavtal kommer väldigt nära frågor som arbetsmarknadens parter reglerar och att eventuella förslag på området riskerar att rubba balansen mellan parterna vilket kan få långtgående konsekvenser för hela arbetsmarknaden. TCO anser därför att en eventuell fortsatt utredning bör ske med yttersta

varsamhet för balansen mellan parterna och i nära samarbete med arbetsmarknadens parter.

Utstationering och kringgående av systemet med arbetstillstånd

TCO vill uppmärksamma att det har förekommit även inom de yrken och branscher som TCO-förbunden organiserar att tredjelandsmedborgare utstationeras direkt från tredjeland och på så vis kringgår systemet med arbetstillstånd. TCO vill därför som delegationen påpeka vikten av att tillsynen av utlänningsförordningens undantag från kravet på arbetstillstånd inte missbrukas är så effektiv som möjligt.

Frågan är särskilt angelägen eftersom både nuvarande och tidigare regeringar skärpt kraven för arbetstillstånd för vissa yrken. TCO ser att det finns en risk för att de höjda kraven för arbetstillstånd för vissa yrkesgrupper kan innebära att delar av den internationella arbetskraften – även tredjelandsmedborgare – i stället via andra vägar kommer till den svenska arbetsmarknaden till exempel genom att de utstationeras till Sverige av olika typer av mellanhänder på arbetsmarknaden. Sådana exempel har observerats av svenska och europeiska aktörer men det är oklart i vilket omfattning det sker – vilket bland annat aktualiserar behovet av en bättre kvalitet på statistiken i utstationeringsregistret (se avsnitt 6.2). TCO anser att det finns flera risker förknippade med en sådan utveckling, bland annat att det kan bli ännu svårare för arbetstagarna att hävda sina rättigheter.

6.5.2 Det finns skäl att stärka skyddet för utlänningsmed arbetstillstånd

TCO delar delegationens bedömning att det finns skäl – till och med starka skäl – att stärka skyddet för arbetstagare med arbetstillstånd i fall där arbetsgivare inte har tillämpat de anställningsvillkor som har varit en förutsättning för tillståndet.

För TCO är det viktigt att Sverige är ett attraktivt arbetsland för alla arbetstagare som jobbar i Sverige, oavsett om du är bosatt i landet eller om du är född i tredjeland och arbetar i Sverige med ett arbetstillstånd. För TCO betyder det att Sverige är ett tryggt arbetsland med goda arbetsförhållanden, goda villkor i enlighet med kollektivavtal och inte behöva riskera att utnyttjas eller utsättas för andra ännu värre arbetslivskriminella förfaranden.

För att uppnå detta anser TCO att arbetstillståndsinnehavarens ställning behöver stärkas på flera sätt så att de kan organisera sig, hävda sina rättigheter och anmäla missförhållanden till myndigheter utan att riskera utvisning ur landet. Delegationen har flera intressanta förslag som TCO kommenterar nedan men det finns

fortfarande ett behov av en kompensation till den arbetstagare som förlorar sitt arbetstillstånd på grund av arbetsgivarens handlande.

6.5.5 En stärkt rätt till viss lön med förebild i 2013 års lag

TCO tillstyrker delegationens förslag att en ny lag ska införas som ska gälla vid tvist om lön eller annan ersättning mellan en arbetsgivare och en utlänning som är eller har varit arbetstagare hos arbetsgivaren och som har eller har haft ett arbetstillstånd. Vid sådana tvister ska lön och andra villkor anses motsvara vad som anges i det anställningsavtal som har legat till grund för arbetstillståndet.

TCO delar överlag delegationens uppfattning om hur den föreslagna lagen bör konstrueras. TCO anser som delegationen att det bör införas en presumptionsregel för rätt till lön och villkor enligt anställningsavtalet vid en tvist med arbetsgivaren och att presumptionen endast bör kunna brytas av arbetstagaren. Vad gäller den tid som arbetstagaren har arbetat, föreslår delegationen att presumptionen bör vara att arbete har utförts under tre månader om frågan är tvistig. TCO anser att regeringen i den fortsatta beredningen av denna fråga bör överväga att presumptionen sträcks ut till att omfatta en längre period och, om möjligt, hela tillståndstiden, ifall frågan om under vilken tid som arbete har utförts är tvistig. Skälet för detta är att ge arbetstagaren en tillräckligt stark ställning i en tvist med sin arbetsgivare.

6.5.6 Presumptionen vid ändrade villkor

TCO tillstyrker delegationens förslag.

6.5.7 En tvingande reglering till arbetstagarens fördel

TCO tillstyrker delegationens förslag.

6.5.8 Rättegången

TCO tillstyrker delegationens förslag att tillämpningen av den föreslagna lagen ska handläggas enligt lagen om rättegången i arbetstvister.

6.6.5 Arbetsgivarens ansvar för att tillämpa villkoren bör skärpas

TCO delar delegationens bedömning att arbetsgivares ansvar för att tillämpa minst sådana anställningsvillkor som har varit en förutsättning för arbetstillståndet för en utlänning med arbetstillstånd bör skärpas.

6.6.6 En sanktionsavgift för arbetsgivaren när ett arbetstillstånd återkallas med mera

TCO tillstyrker delegationens förslag att den som har tillämpat villkor som är sämre än de villkor som låg till grund för ett arbetstillstånd eller förlängt arbetstillstånd, och som har lett till att tillstånden

återkallats eller en ansökan om förlängning har avslagits, ska betala en sanktionsavgift.

6.6.8 Sanktionsavgiftens storlek med mera

TCO tillstyrker delegationens förslag till hantering av sanktionsavgiften men vill understryka vikten av att sanktionsavgiften är tillräckligt hög för att vara kännbar och avskräckande för de oseriösa arbetsgivare som inte tillämpar de villkor som har varit en förutsättning för arbetstillståndet.

TCO anser därför att sanktionsavgiften ska vara minst på samma nivå som den högre nivå på den särskilda avgiften för arbetsgivare som anställer arbetstagare utan nödvändiga tillstånd som föreslogs i SOU 2024:15 och som både TCO och delegationen förordat, det vill säga en och en halv gång prisbasbeloppet och tre gånger prisbasbeloppet om överträdelsen har pågått i mer än tre månader.

6.7.2 Diskrimineringsombudsmannen bör få föra talan för irreguljära migranternas rätt till lön

TCO avstyrker delegationens förslag att Diskrimineringsombudsmannen (DO) ska få föra talan för en enskild arbetstagare som inte har rätt att vistas i Sverige i en tvist om lön eller annan ersättning enligt lagen om rätt till lön och annan ersättning.

DO har enligt sin instruktion expertkompetens inom diskrimineringslagen och föräldraledighetslagen men har ingen expertkompetens inom den typ av arbetsrättsliga tvister som delegationens förslag handlar om. I det fall förslaget genomförs skulle DO behöva bygga upp denna kompetens.

På den svenska arbetsmarknaden är det de fackliga organisationerna som har till uppgift att företräda arbetstagare, i första hand sina egna medlemmar men även andra arbetstagare om det finns starka skäl för det. De skäl som delegationen anför anser TCO och TCO:s medlemsförbund inte är tillräckliga för att bryta den principen.

Det finns skäl att anta att det endast är ett fåtal personer som skulle komma i fråga för DO att företräda i den här typen av tvister. De fackliga centralorganisationerna LO och TCO, samt flera av LO:s, TCO:s och Sacos medlemsförbund bildade 2008 den fackliga organisationen Fackligt center för papperslösa (FCFP) för att komma i kontakt med arbetstagare som utnyttjas på den svenska arbetsmarknaden. FCFP har till uppgift att ta emot hjälpsökande och slussa vidare deras ärenden till det fackförbund som normalt sett organiserar yrket eller branschen de har arbetat i. De som söker hjälp från FCFP saknar oftast ett uppehållstillstånd, men det förekommer att de har ett arbetstillstånd, är medlemmar i ett fackförbund och att arbetsgivaren har ett kollektivavtal. Flera hjälpsökande som kommer

i kontakt med FCFP har hänvisats till FCFP av andra civilsamhällesorganisationer. Den enskild vanligast orsaken till att de söker FCFP:s hjälp är de inte får lön eller villkor som de anser att de har rätt till.

En central erfarenhet sedan FCFP startades är att det är mycket svårt att komma i kontakt med irreguljära migranter och utländska arbetstagare som har utnyttjats. De vill mycket sällan kontakta svenska myndigheter av rädsla för att utvisas ur Sverige och det förekommer till och med att de av liknande skäl inte vill komma i kontakt med svenska fackförbund. Anledningen är sannolikt att de saknar kunskap om svenska myndigheter, förhållandena på den svenska arbetsmarknaden, etc. Men det indikerar ändå att tröskeln för irreguljära migranter och andra utsatta att kontakta en svensk myndighet för att hävda sina rättigheter är mycket hög. Det kan dessutom antas att om den föreslagna informationsplikten genomförs så kommer denna tröskel i vart fall inte att sänkas – oavsett om DO omfattas eller inte eftersom många irreguljära migranter inte säkert kan väntas besitta nödvändiga kunskaper om hur den föreslagna informationsplikten ska fungera, vilka myndigheter som omfattas, med mera.

TCO anser därför att om delegationens förslag genomförs är utsikterna att DO kan åstadkomma någon betydande förändring mycket små. TCO ser däremot ett stort behov av åtgärder som i stället bidrar till att sänka tröskeln för irreguljära migranter och andra utsatta på den svenska arbetsmarknaden att kontakta ett fackförbund. Arbetstagarorganisationerna är de organisationer som har nödvändig kunskap om hur arbetsmarknaden fungerar och den systematik som krävs för att kunna bistå utsatta arbetstagare.

I sammanhanget kan det vara viktigt att uppmärksamma att omständigheten att lagen (2013:644) om irreguljära migranternas rätt till lön har tillämpats i ett fåtal fall inte nödvändigtvis är någon bra indikator på om den gör någon nytta eller inte. Det är till exempel TCO:s erfarenhet från vår medverkan i FCFP att en facklig organisation genom sin kunskap om förhållandena inom yrket eller branschen och med hjälp av lagen kan nå framgång i en lönetvist med en oseriös arbetsgivare.

6.7.3 Ett statsbidrag till arbetstagarorganisation som bistår irreguljära migranter

TCO tillstyrker delegationens förslag att införa en ny förordning enligt vilken statsbidrag från lämnas till arbetstagarorganisationer för kostnader för att bistå utlänningar som inte har rätt att vistas i Sverige att hävda sina rättigheter.

TCO delar delegationens uppfattning att det finns skäl att överväga åtgärder som har en potential att stärka partsmodellen för att

motverka att arbetstagare utnyttjas och att konkurrensen snedvrids genom arbetslivskriminella förfaranden. TCO bedömer att fackförbunden – till skillnad mot en myndighet – har bättre utsikter att framgångsrikt kunna bistå irreguljära arbetskraftsmigranter att hävda sina rättigheter.

TCO vill även framföra att ett uppdrag att bistå en irreguljär migrant kan innebära flera kontakter och diskussioner med både migranten och arbetsgivaren, samt eventuella förhandlingar och att det är viktigt att det inte finns några begränsningar av vilka delar av processen som det föreslagna statsstödet kan komma att ge bidrag för.

Statsstödet bör idealt ge ett bidrag som överstiger 50 procent av ett fackförbunds kostnader och inte heller innebära ett maxbelopp inom en treårsperiod för respektive organisation.

6.8.2 Möjligheterna till tidsbegränsade uppehållstillstånd för att hävda sin rätt bör utökas

TCO tillstyrker delegationens förslag att en utlänning efter egen ansökan får beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd när han eller hon hävdar sina rättigheter enligt delegationens förslag till ny bestämmelse i 2013 års lön också när DO eller en arbetstagarorganisation företräder honom eller henne.

TCO anser att delegationens förslag fyller en mycket viktig funktion för att stärka enskildas möjligheter att hävda sina rättigheter. Ett tillfälligt uppehållstillstånd för att hävda sina rättigheter innebär en tydlig signal från samhället till oseriösa arbetsgivare och arbetslivskriminella aktörer som bör minska möjligheterna för dem att undandra sig ansvar och öka incitamenten för dem att uppfylla sina skyldigheter mot arbetstagaren.

TCO delar delegationens uppfattning och tillstyrker den ordning som delegationen föreslår, att det bör ställas krav på att en annan instans som ett fackförbund – eller DO om myndigheten får det ansvar som delegationen föreslår – har gjort bedömningen att utlänningen har ett anspråk enligt 2013 års lag. Fackförbund har varken i denna typ av tvister, eller i andra arbetsrelaterade tvister, något eget intresse av att företräda enskilda arbetstagare eller driva ärenden/mål som är uppenbart ogrundade. Den del av den fackliga verksamheten som består av processföring är både kostsam och tidskrävande och övervägs därför nogsamt i varje enskilt fall. TCO delar även delegationens bedömning att risken för missbruk av förslaget till tillfälligt uppehållstillstånd bör vara mycket låg.

I detta sammanhang vill TCO betona det självklara och det är att bestämmelsen behöver utformas på ett sätt så att det framgår tydligt att behörig myndighet självständigt fattar beslut om det föreslagna

uppehållstillståndet utifrån samtliga omständigheter i ärendet. Det betyder att en bedömning av ett fackförbund kan utgöra en av flera omständigheter i avgörandet av den här typen av ärenden.

6.9 Statsbidrag till organisationer som hjälper utsatta för människohandel

TCO tillstyrker delegationens förslag att förordningen om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete ska ändras så att människohandel för alla ändamål omfattas. TCO vill även understryka vikten av att förslaget inte får innebära att medlen till andra former av människohandel minskar, utan att förändringen allra helst bör följas av en ökning av tillgängliga medel för arbete mot alla former av människohandel.

6.10.2 Sanktionsavgiften i utstationeringsförordningen bör höjas, differentieras och indexeras

TCO tillstyrker delegationens förslag att sanktionsavgiften enligt förordningen om utstationering av arbetstagare ska höjas, differentieras och indexeras.

För TCO är det uppenbart att det är svårt att kontrollera löner och villkor för utstationerade arbetstagare på den svenska arbetsmarknaden på grund av att uppgifterna om utstationerade arbetstagare inte är uppdaterade eller fullständiga. För TCO finns det en betydande risk för att detta leder till osund konkurrens, att arbetstagare utnyttjas och att den svenska partsmodellen undergrävs. TCO anser därför att det är mycket viktigt att sanktionsavgifterna sätts på en tillräckligt hög nivå för att ha en avskräckande effekt och indexeras för att effekten inte ska urholkas över tid.

6.10.3 Sanktionsavgiften i utstationeringsförordningen bör vara högre vid upprepade överträdelser

TCO tillstyrker delegationens förslag att sanktionsavgiften ska dubbleras om en överträdelse upprepas inom ett år från ett beslut om sanktionsavgift.

TCO delar delegationens uppfattning att en progressiv ökning av sanktionsavgiften har goda möjligheter att verka avskräckande för de arbetsgivare som medvetet begår upprepade överträdelser. TCO anser med andra ord att det är motiverat med en kännbar ökning av sanktionsavgifterna vid upprepade överträdelser vid ordinarie utstationering.

6.11.4 Subventionerade anställningar

TCO delar delegationens bedömning att det finns stora möjligheter att minska missbruket av subventionerade anställningar genom en bättre och mer resursstark kontrollverksamhet, men vill lägga en särskild vikt vid att författningsstödet utvecklas och att vissa av stödformernas konstruktion ses över – särskilt nystartsjobben.

TCO ser precis som delegationen att en översyn av nystartsjobben är nödvändig eftersom stödformen är utformad på ett sätt som gör det svårt att motverka missbruk av den.

6.15.9 Utformningen av en samordnad vidareförmedling av registerinformation om företag

TCO tillstyrker förslaget att Bolagsverket ska ansvara för uppgiften att tillhandahålla ett system för samordnad vidareförmedling av registerinformation om företag.

6.17.3 Bolag och brott

TCO anser att det finns anledning att överväga ett återinförande av revisionsplikten för mindre aktiebolag och bedöma effekterna av ett återinförande.

7 Hur bör arbetet mot arbetslivskriminalitet bedrivas framåt

TCO delar delegationens bedömningar om hur regeringen bör bedriva arbetet mot arbetslivskriminaliteten framåt. Vi går inte in på alla bedömningar i avsnittet utan väljer att lyfta några som vi tycker är särskilt angelägna från TCO:s perspektiv eller som tidigare har förts fram av TCO eller TCO-förbund.

Till att börja med ser vi liksom delegationen ett behov av att utvärdera de den samhällsekonomiska effektiviteten i kriminalpolitiken och ser flera fördelar med att utveckla Brås uppdrag i detta avseende.

TCO ser likt delegationen ett fortsatt stort behov av forskning och kunskapshöjande insatser och ser inga hinder för flera framåtriktade insatser likt de delegationen uppmärksammar från våra grannländer. TCO-förbundet Unionen har föreslagit att det bildas ett forskningscentrum liknande det Europeiska institutet för kriminalpolitik (HEUNI), verksamt i anslutning till Förenta nationerna, och att de samverkande myndigheterna mot arbetslivskriminalitet kan få ett utvidgat och utvecklat uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser. Arbetet inom Sverige mot organiserad brottslighet (SMOB) är naturligtvis mycket viktigt och TCO har höga förhoppningar om att samarbetet inte bara kommer att vara framgångsrikt utan också att det kan utvecklas och förlängas.

För TCO är det en viktig uppgift för de samverkande myndigheterna att de återkommande lämnar en lägesbild av nationella och internationella erfarenheter samt förslag och bedömningar av ytterligare åtgärder.

TCO vill även understryka vikten av att det även fortsatt bedrivs ett omfattande kunskapshöjande arbete om arbetslivskriminalitet för att arbetsmarknadsperspektivet inte ska gå förlorat eller hamna i skuggan av ett ökat fokus på organiserad brottslighet. För TCO är det

ett viktigt samhällsintresse att arbetsmarknaden fungerar på ett sätt där ingen blir utnyttjad och att sund konkurrens råder.

TCO vill understryka vikten av att Arbetsmiljöverket får tillräckliga resurser för att kunna genomföra sitt uppdrag att samordna de samverkande myndigheterna mot arbetslivskriminalitet. Av stor vikt är det internationella arbetet i till exempel plattformen mot odeclarerat arbete. Arbetslivskriminaliteten är gränsöverskridande och det är då viktigt att myndigheter i olika länder samarbetar över gränserna.

TCO delar delegationens bedömning att behovet av informationsinsatser riktade till utsatta arbetstagare är stort och att detta behov kommer att finnas över överskådlig tid. TCO anser att ambitionen bör vara att nå utländska arbetstagare med information om svenska förhållanden i ett så tidigt skede som möjligt, helst redan i samband med ett tillståndsbeslut, eftersom gruppen utländska arbetstagare är en grupp som löper en högre risk att utsättas för olika typer av utnyttjande eller arbetslivskriminella förfaranden. Naturligtvis bör det finnas en ambition att nå den bredare grupp som kan betecknas som utsatt och även de som arbetar i Sverige utan ett tillstånd. Det bör innebära att flera svenska myndigheter som samverkar mot arbetslivskriminalitet kan samordna och målgruppsanpassa sina informationsinsatser för största möjliga träffsäkerhet och tydlighet. TCO anser att informationen bör innehålla information om hur den svenska arbetsmarknaden fungerar, rättigheter och skyldigheter, parternas roller och hur de kommer i kontakt med ett fackförbund. Informationen bör kunna tas fram i samarbete med parterna och ett bredare erfarenhetsutbyte mellan samtliga involverade, det vill säga samverkande myndigheter, fackförbund, centralorganisationer och arbetsgivarorganisationer bör kunna bidra till större nytta och effektivitet.

Vi delar även bedömningen att arbetsmarknadens parter har en viktig roll när det gäller att motverka och förebygga arbetslivskriminalitet. Regeringen och de samverkande myndigheterna bör utvidga samarbetet och samråden och tillsammans med parterna komma överens om en mer strukturerad och långsiktig samverkan. TCO-förbunden har ett uttryckligt önskemål att i högre grad involveras i pågående samarbeten och samverkan på både regional och central nivå.

Therese Svanström
Ordförande

Joakim Lindström
Utredare